

ÇOCUKLARA DEV GÜVENCE

Halk oylamasına sunulan Anayasa paketi birçok alanda hayatımızı değiştirecek. Çocuklarımız da daha güvenli bir hayata kavuşacak

ANAYASA’NIN 41. maddesindeki düzenlemeyle çocuklara yönelik istismar ve şiddete karşı devlet güvenliği getirildi. Ailenin istismarına karşı da korunma yolları açıldı. Çocukların daha yararlı bireyler haline gelmesi sağlandı.

ULUSLARARASI Çocuk Merkezi Sözcüsü Adem Arkadaş, değişikliğin çocuğun topluma katılımını güçlendireceğini söyledi. UNICEF Türkiye Komitesi Başkanı Talat Halman ise “İhtiyaç duyulan doğru ve yerinde bir yaklaşım” diye konuştu.

“Referandum Neleri Değiştirecek” yazı dizisi sayfa 10’da

BUGÜN

DİZİ

24 Ağustos 2010 Salı Sayfa 10

NEDEN HAZIRLADIK?

Türkiye 30 yıldır bir darbe anayasasıyla yönetiliyor. 12 Eylül 1980'de iktidara el koyan askerlerin himayesinde hazırlanan Anayasa bugüne kadar birçok kez değişikliğe uğradı. Ancak hiçbir değişiklik 12 Eylül 2010'da halkoyuna sunulan değişiklik paketi kadar tartışma konusu yapılmadı. Üç haftadan daha az bir süre kalmasına rağmen referandum süreci paketin içerisinden çok siyasi tartışmaların gölgesinde oluyor. Seçmenlerin büyük bir bölümü Anayasa'da ne gibi değişikliklerin yapıldığından habersiz. Her ne kadar referandum tartışmaları HSYK ve Anayasa Mahkemesi'nin yapısı ve görevleriyle ilgili maddeler üzerinden yürütülse de pakette 70 milyon ilgilendiren çok önemli değişiklikler yer alıyor. Memurların, emeklilerin, çocukları, kadınlar ve engellileri doğrudan ilgilendiren değişiklikler var. YAŞ ve HSYK İhraçlarına yargı yolu getiriliyor. Sivil ve askerî yargının alanları yeni baştan çiziliyor. BUGÜN, okurlarının bilgi sahibi olarak sandık başına gitmesi amacıyla 12 Eylül'de halkoylamasına sunulan değişikliklerin sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve uzmanlarına soruyor. Anayasa paketi "Hayatımızda neleri değiştirecek?" sorusuna cevap arandı. Alanında yetkin isimler değişikliği yapılan maddeleri tek tek değerlendirdi.

AİLENİN REİSİ DEVLET OLUYOR

1982 Anayasası'nda yeterince ilgi gösterilmeyen çocuklar, Anayasa'da yapılan değişikliklerle uluslararası sözleşmelere uygun bir korumaya kavuşuyor. Değişikliğin çocukları doğrudan ilgilendirdiğini belirten uzmanlar, düzenlemeyle ailenin en zayıf halkası olan ve anne-babanını inisiyatifine bırakan çocukların birey olarak kabul edildiğine dikkat çekiyor

ESKİ HALİ

MADDE 41.- (Değişik: 3.10.2001-4709/17 md.) Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.
Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar.

YENİ HALİ

MADDE 41.- (Değişik: 3.10.2001-4709/17 md.) Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.
Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar.

Her çocuk, korunma ve bakımın yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.
Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır,

Anayasa'da çocuklara 'devlet koruması'nı getiren bölüm "Ailenin Korunması" başlığı altında yer alıyor. 12 Eylül Anayasası'nda hakları zayıf kalan çocuklar ilk kez böylelikle bir güvenceyle Anayasa'ya giriyor. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye paralel yapılan düzenlemeyle çocuklara anne ve babalarıyla doğrudan kişisel ilişki kurma ve sürdürme hakkı tanınıyor. Her türlü istismar ve şiddete karşı devlet güvencesi geliyor.

ÇOCUK İSTİSMARINA SON

Meclis'te çocuklarla ilgili önemli bir komisyonun başkanlığını yapan Halide İnçekara, Anayasa'da çocuklara yönelik değişikliklerin uluslararası sözleşmelere paralel yapıldığını söyledi. "Yasaya eklenen 'çocuğun yüksek yararı' ifadesiyle ailenin istismarına karşı korunmanın yolu açılmış olacak. Şiddet mağduru ve suçla itilen çocuklar devletin güvencesi altına alınacak" dedi

Kayıp Çocukları Araştırma Komisyonu Başkanı Halide İnçekara, Anayasa'nun "Çocuk ve Aile'nin Korunması" ile ilgili maddesinde yapılan değişikliğin Türkiye'de 27 milyon çocuğun geleceğini ilgilendirdiğini söyledi. Konuya AK Parti meselesi olarak bakmanın doğru olmadığını belirten İnçekara, "Anayasalar ülkelerin vizyonunu gösterir" diyerek Anayasa değişikliği paketinde ilk pozitif adımın çocuk ve kadın konularında başladığını dikkat çekti. Değişiklik paketinin çocuk ve kadın konularından başlama olmasının öneminde vurgu yapan İnçekara, "Ne kadar saygı duyulması gereken ne kadar olumlu bir adım ve gelişmedir" dedi. Çocuk ve kadına yönelik pozitif ayrımcılığın önünün açılacağı aktaran İnçekara, bu konuda atılacak adımların Anayasa'nun eşitlik ilkesine aykırılığın önüne sürüleceğini anlattı.

"SEVGİ ÇOCUKTUR"

Türkiye'nin kurucusu ulu önder Atatürk yaşasaydı Anayasa değişikliği paketi hayata geçirmek için gayret gösterenlere büyük destek vereceğini savunan İnçekara, "Verir hatta bu pakete 'EVET' derti" ifadesini kullandı. "Şimdi yıllardır Atatürk'ü istismar edenler arasında bunu nereden çıkartıyorsa diyenler olabilir, olacaktır da" diyen İnçekara, şöyle devam etti: "Onlara Atatürk'ün hayatını ve eserlerini iyi okumaya davet ederken Atatürk'ün bütün sevdiği 'çocuk' diye ses-

HALİDE İNÇEKARA

lendini hatırlamak yeterli diye düşünüyorum... Yani Atatürk'ün gözünde, yüreğinde, sözünde sevgi çocuk demektir... Atatürk çocuk davasının önemini her ortamda vurgulayarak çocuklara yönelik hizmetlerde rehberlik yapmayı sürdürmüştür.

AİLEYE KARŞI ÖNLEM

Uygulamaya dönük adımların atılmasıyla referandumdan EVET çıkması durumunda bireylerin her türlü istismara karşı daha iyi korunmasını yasal temele kavuşacağını kay-

deden İnçekara, "Yine yasalar önünde erkeklerle eşit haklara sahip olan, ancak toplumsal hayattaki pratiklerde karşılaşılan engeller ortadan kaldırılarak kadınların daha rahat hareket etmesini yolu açılacak. Örneğin işe almada kadına öncelik verilebilecek. Bu sayede devletin, tüm toplum kesimleri arasında bir yandan eşitliği sağlarken, diğer yandan da koruması gerekenleri korumaya yönelik özel tedbirler alabilmesinin öni açılacak. Bu amaçla yapılan düzenlemelerin eşitlik ilkesine aykırı kabul edilemeyeceği anayasal

güvenceye kavuşturuluyor" dedi. "Anayasa değişikliği paketinde 'çocuk' ibaresinin yer alması 'çocuk hakları' ve 'çocuğun yüksek yararı' ilkelereAnayasa metni ne eklenmesi çocuk haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelere paralel olarak yapılan düzenlemelerdir" diyen İnçekara, "Mevcut durumda taslağın 4. maddesiyle Anayasa'nun 'Ailenin Korunması' kenar başlıklı 41. maddesinin başlığı 'Ailenin Korunması ve Çocuk Hakları' şeklinde değiştirilmiştir. Burada 'çocuğun yüksek yararı' şeklinde ifade getirilmesiyle çocuğun ailesinin istismarına karşı korunmasının yolu da açılmış bulunmaktadır" diye konuştu.

BU AK PARTİ MESELESİ DEĞİL

Değişiklik metninde "Devlet, şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirler alır" ibaresiyle özellikle şiddet mağduru ve suçla itilen çocukların düşünülmediğini kaydeden İnçekara, "Bu düzenleme ile çocuk hakkında ailesinin iradesi hıfızına düzenleme yapılmamış anayasal dayanışma oluşturarak çocuklara yönelik ek bir koruma getirmiştir" dedi. Dayanağını halktan alan bir anayasanın tüm toplumu kucaklayan bir anayasa olduğunu belirten İnçekara, "Bizimde tüm derdimiz, budur. Bizler arasında geçmişimizi değil geleceğimizi oylamak için sandığa gideceğiz... O gittiğimiz sandıkta kullanacağımız oyun Türkiye'deki 27 milyon çocuğu ve onların geleceğini ilgilendirdiğini unutmayalımız" diyerek önemli bir noktaya dikkat çekti. "Bu AK Parti'nin meselesi değil millet meselesidir" diyen İnçekara, "Bu bağlamda ülke nüfusunun yarısını oluşturan çocukların insan haklarına uygun bir yaşama sürebilmeleri için yasal düzenleme ve uygulamaların yapılması önem taşımaktadır" dedi.

UNICEF Türkiye Millî Komitesi Başkanı Prof. Dr.

Talat Sait Halman:

Hayırlı bir değişiklik olacak

Çocuklarımızın korunması ve daha iyi bir geleceğe hazırlanması için yapılan çalışmaların her geçen gün arttığını görüyoruz. Ancak mevcut çalışmalar yeterli değil. Onlara pozitif ayrımcılık getirecek yarımlardan daha fazlası yapılması gerekmektedir. Tabii bunu için yeni yasaların çıkması gerekli görülüyor. Bu açıdan Anayasa'ya eklenen 'her çocuk, korunma ve bakımın yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir' ifadesi çocukların çıkarlarını güvence altına alması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir. Böylece her türlü istismara karşı çocukları koruyucu tedbirler alınacak ve hayırlı bir gelecek olacaktır.

Çocuk Vakfı Başkanı ve Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Genel Yönetmeni Mustafa Ruhî Şirin:

ÖNEMLİ AMA YETERLİ DEĞİL

Ekonomik gelişmeye paralel olarak sosyal ve kültürel gelişmenin sağlanması, Anayasa'dan başlayarak yeni toplumsal düzenlemelerin yapılmasını gerektirmektedir. Türkiye, initial dönem anayasasıyla yönetilme hak etmiyor. 30 yıl içinde yapılan sınırlı düzenlemeler gibi, yapılacak kişisel düzenlemeler de toplumun beklentilerini karşılamaktan uzaktır. Anayasa'da yapılması düşünülen her düzenlemenin, çocuğun öncelikli yüksek yararına uygun olup olmadığının izlenmesi ve değerlendirilmesi toplumsal sorumluluğun gereğidir. Bu kapsamda Anayasa'da yapılacak çocukla ilgili düzenleme önemli ancak yeterli değil.

HER DURUMDA KORUMAYA ÖNCELİK VERİLECEK

Gündem Çocuk Derneği Sözcüsü Ezgi Koman:

Pakette yer alan Anayasa'nın 10. maddesi ile 41. maddesinde yapılacak değişiklikler, çocukları doğrudan ilgilendiren değişikliklerdir. Söz konusu değişiklikler önemlidir ancak çocuk hakları temelli yaklaşım açısından yeterlilikler içermektedir. Ayrıca Anayasa'da 'çocuğun yüksek yararı' kavramının yer alması önemli bir adımdır. "Çocuğun yüksek yararı" kavramı, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin temel ilkelerinden biridir ve çocukları ilgilendiren bütün eylemlerde, öncelikle çocuğun yararının gözetilmesi gerekliliğini anlatır. Çocuğun yüksek yararının göz önünde tutulması demek, onlara her durumda korunması ve onları öncelik verilmesi anlamına gelir. Bu madde ile Anayasa'da bu kavrama referans veriliyor olması, çocuk hakları açısından olumlu bir gelişmedir.

Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) sözcüsü Adem Arkadaş:

TÜM KARARLARDA SÖZ HAKKI OLACAK

Uluslararası Çocuk Merkezi olarak, Türkiye'nin de taraf olduğu BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin temelini Anayasa'da yer alması gerektiğine inanıyoruz. Ayrımcı gözetim ve eşitlik ilkesi Anayasa'da yer almasına karşın, sadece ailenin korunması konularında değil her konuda çocuğun yüksek yararı gözetilmesi, yaşama ve gelişme için çeşitli önlemler alınması, kendini ilgilendiren tüm kararlarda söz hakkının olması ve görüşünün dikkate alınması gerekir. Yeni çocuğun topluma katılımı güçlendirilmesi, yetişkinlerden daha fazla koruma sağlanması ve her türlü ortamda koruma önlemleri Anayasa'da yer alması çocukların için olmazsa olmazdır. Bu açıdan bu uğurda yapılan her türlü düzenleme olumlu bir adım olarak görüyoruz.

İnsan Hakları Derneği (IHD) Genel Başkanı Hüsnü Öndül:

DEVLET GÜVENCESİ ÖNEMLİ

Bu maddede bir değişiklik olduğunu düşünüyorum. Çocuk hakları sözleşmesindeki çocuğun yüksek menfaati kavramı, tam olarak getirilmemiştir. Daha dar kapsamı oldu. Buna rağmen koruma ile ilgili çeşitli düzenlemeler getirildiği için olumlu bir adımdır. Çünkü çocukların devlet tarafından korunması çok önemlidir. Ama bu korumamın uygulamaya geçirmesi ve eğitim, sağlık, sosyal gelişmişliği boyutuyla birlikte ele alınması gerekiyor.

